

ΙΑΤΡΟΣ: ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΞΗ ΙΟΣ ΠΟΥ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΒΕΛΟΣ

Έρευνα και επιμέλεια
κειμένων:
Δημήτρης Συμεωνίδης JP

Το πρώτο όπλο ήταν το τόξο και τα τραύματα από τα βέλη τα θεραπεύανε οι θεραπευτές μάγοι της φυλής που κατείχαν κάποιες θεραπευτικές ικανότητες

ιός[ι], ό, πληθ. ιοί, επίσης ιά. I. βέλος, σε Ομήρ. Ιλ., Τραγ. II. 1. σκουριά, ιδίως του σιδήρου ή του χαλκού, σε Θέογν., Πλάτ. 2. δηλητήριο, λέγεται για τα φίδια, σε Τραγ. ιός, ια, Επικ. αντί εις, μία, βλ. εις. ιο-στέφανος, -ον, αυτός που φορά στεφάνι από μενεξέδες, σε Ομηρ. Ύμν., Σόλων κ.λπ.

Οϊστός

ιήμι (δασ.) [II προστακτική ί-ει και υποτακ. ί-ω (ωσάν από ρήμα ίω) δείχνουν ρίζα ι-. Το απαρέμφ. ιέ-ναι και η (ἴετοχ. ιε-ίς δείχνουν ρίζα ιε- (ωσάν από ρήμα ιέ-ω). Το φωνήεν ι προφέρεται με σφιγμένες φωνητικές χορδές και απ' όλα τα (ύλα φωνήεντα εκφωνείται με την μικρότερη ένταση αλλά και με την μεγαλύτερη ταυτοχρόνως εμβέλεια. Πιθανόν να ήταν σύνθημα πρωτογόνων κυνηγών' προς έφοδο επί θηραμάτων ή προς ρίψη βελών- ή ακοντίων (ιήμι = θέτω σε κίνηση, εξακοντίζω).

Etymologicum **Magnum,**
Etymologicum **magnum,**
Kallierges page 620, line 12

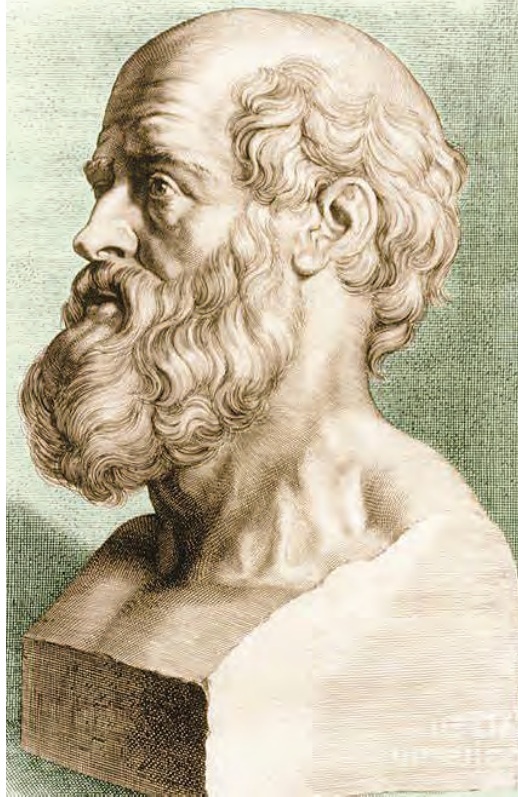
Εἴρηται δὲ <τόξον>, ὅταν τείνηται ἐν τῇ νευρᾷ· παρὰ τὸ τάζω, τὸ τανύω· <οἶστός> δὲ, ὅταν φέρηται καὶ βαστάζηται, ἐκ τοῦ οἴω, τὸ κομίζω.

Etymologicum **Magnum,**
Etymologicum **magnum**
Kallierges page 620, line 12

Εἴρηται δὲ <τόξον>, ὅταν τείνηται ἐν τῇ νευρᾷ· παρὰ τὸ τάζω, τὸ τανύω· <οἶστός> δὲ, ὅταν φέρηται καὶ βαστάζηται, ἐκ τοῦ οἴω, τὸ κομίζω.

Greek (Liddell-Scott)

τόξον: τό, (ἴδε ἐν τέλει)· - ὡς καὶ νῦν, τόξον, χυδ. «δοξάρι», τὰ δὲ βέλη καλοῦνται οἶστοί, ιοί, Ὅμηρ., ὅστις ἀγαπᾷ νὰ μεταχειρίζηται τὸ πληθ. τόξα ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ· οὕτω καὶ παρὰ Πινδ., Τραγικ., ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, ἴδε Ἡρόδ. 2. 106., 3. 78· - τὸ Ὅμηρικὸν τόξον ἀποτελεῖται ἐκ δύο τμημάτων ἐξεσμένων ἐκ κέρατος καὶ συνημένων κατὰ τὸ μέσον διὰ τοῦ πήχεως (πρβλ. ἴξαλος), Ἰλ. Λ. 365· ἢ νευρὰ κατεσκευάζετο ἐκ συννεστραμμένων τενόντων (νεῦρα βόεια), ἐπὶ

δὲ τῶν ἄκρων τοῦ τόξου ὑπῆρχον αἱ κορώναι, ἐφ' ὧν προσεδένετο ἡ νευρὰ· - περιγραφή ἀνδρὸς σύροντος τὸ τόξον ὑπάρχει ἐν Ἰλ. Δ. 123 κέξ· τόξα τιταίνω, τανύω τὸ τόξον, E. 97· οὕτω, τόξον ἔλκειν Λ. 582· ἀνέλκειν N. 583· ὕστερον, τόξον τείνειν, ἐντείνειν, τανύειν, ἴδε τὰς λέξεις· ἂν καὶ ταῦτα πολλάκις σημαίνουσι μόνον τὸ ἐφοδιάζειν τὸ τόξον διὰ νευρᾶς, πρβλ. παλίντονος· ἦτο ὀλίγον καμπύλον (καμπύλα τόξα) καὶ ὅτε ἐνετείνετο ἰσχυρῶς ἐγένετο κυκλωτερές, πρβλ. Εὐρ. Βάκχ. 1066· ἐφυλάσσετο δὲ ἐντὸς τοξοθήκης (γωρυτός), πρβλ. γυμνός, γυμνόω οἶστός, ιός, ἰήτηρ, ἰατήρ, ἰατρός

Τῆς ἰατρικῆς τέχνης, σκοπὸς μὲν ἡ ὑγεία, τέλος δὲ ἡ κτήσις αὐτῆς. (Γαληνός)

«Ἰητρικὴ, τεχνέων μὲν πασέων ἐστὶν ἐπιφανεστάτη», (Ἱπποκράτης, Νόμος 1)

«Ἰητρός γὰρ ἀνὴρ, πολλῶν ἀντάξιός ἄλλων» («Ὅμηρος, Λ 514)

«Μετά τον θεό, ὁ γιατρός» (Λ α ἱ κ ἡ ρήσις)

ιατρός, ἰητήρ, ἰήτωρ: Ἐκ τοῦ ρήμ. ἰάομαι = ἰατρεύω, θεραπεύω, ἰδίας ρίζης μέ τό ρήμα ἰαίνω = θερμαίνω (ἐξ οὗ καὶ ἰασίς = θεραπεία).

Ἰασίς, ἰαίνω: «Ἀπὸ τῆς ἰήσεως (=ρίψεως) τῶν βελῶν τοῦ Ἀπόλλωνος Ἡλίου», ὁ ὅποιος ὀνομάζεται «Ἰήσιος, ὡς ἐκ τῆς ἀφέσεως τῶν βελῶν, ἐκ τοῦ ἰήμι» (ἰήμι=ρίπτω).

Παρατηροῦμε ὅτι τόσο τό ἰάομαι ὅσο καὶ τό θεραπεύω ἔχουν σχέσι μέ τὴν θερμότητα (θέρμαινω), ἐξ οὗ καὶ ὁ ἰατρός ὀνομάζεται θεράπων καὶ θεραπευτής.

Ἰατρός τῶν θεῶν: ὁ Ἀπόλλων.

Θεὸς τῆς Ἰατρικῆς: ὁ Ἀσκληπιός.

Πατήρ τῆς Ἰατρικῆς: ὁ Ἱπποκράτης.

ιατρόμαντις: ὁ Ἀπόλλων.

παιήων ἢ παιάν: ὁ ἰατρός, ἐκ τοῦ παῖω (ἀρχ. παίFω), παύω, ὡς καταπαύων τὰς ὀδύνας: «νούσων παύειν». Ἐκ τῶν κυρίων προσωνυμιῶν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὡς ἰατροῦ τῶν θεῶν (Ἀπόλλων Παιάν). Στὴν πραγματικότητα ἐκφράζει τις ἰαματικές ιδιότητες τοῦ ζωοδότου καὶ ζωογόνου Ἡλίου-Ἀπόλλωνος. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὸς ὁ φιλόσοφος τονίζει ὅτι « Τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, σωτηριώδη τοῖς ἀνθρώποις... ταύτην ἐξ οὐρανοῦ πεφοιτηκέναι.».

Ὁ δὲ Ὀρφικὸς Ὑμνος εἰς Ἀπόλλωνα καθορίζει: «Ἐκ δὲ νυ Φοίβου, ἰητροὶ δεδάσιν ἀνάβλησιν θανάτιο = -ἀπὸ τον Φοῖβο οἱ ἰατροὶ ἐδιδάχθησαν τὴν αναβολὴν τοῦ θανάτου.

Ἄρα ἡ θεραπεία, ἡ ἰασίς, δὲν εἶναι παρά μία, ἀπλῶς, αναβολὴ τοῦ θανάτου τῶν θνητῶν ἀνθρώπων

Ἀντικειμενικὴ ἐπιδιώξις: ἡ ἰασίς τῶν νόσων, ὁ υγιῆς βίος, ἡ παράτασις τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς...

«Οἱ νοσοῦντες ἀπαλλάσσονται τῶν μεγίστων κακῶν, νόσων, πόνων, λύπης...» (Ἱπποκρ. Περὶ Φυσῶν). Διευκρινίσις: «Υἰασίς καὶ ἀρηξίς διαφέρει- των γὰρ νοσημάτων τὰ μὲν θεραπεύεται προσκαίροις θεραπείαις, ὅπερ ἐστὶν ἀρηξίς, τὰ δὲ θεραπεύεται παντελῶς, ὅπερ ἐστὶν ἰασίς».

« Ἰατρός δ' ὁ ἐπιστήμων, οὐχ ὁ ἰώμενος μόνον, ἀλλὰ ὁ καὶ τὴν αἰτίαν, καθ' ἣν ἰάται, γνωρίζων».

Platonis Dialogi graece et latine: Timneus. Critias. De legibus, lib. I-VI

By Plato

“Ἰατρικὴ ἐστὶν ἀπούσης υγιείας, οἰστική, γυμναστική παρούσης υγιείας φυλακτική”

Πηγές

Βικιπαίδεια

Νίκος Σαραντάκος

(Platonis Opera Graece et Latine: Argumenta dialogorum cum indice ..., Volume 3 σελ 291)

(Platonis Opera Graece et Latine: Argumenta dialogorum cum indice ..., Volume 3 σελ 291)

Λεξικό Βασδέκη

Άννα- Τζιροπούλου Ευσταθίου -Ο εν τη λέξει Λόγος

TLG

Δημήτρη Συμεωνίδη JP

Έρευνα και επιμέλεια κειμένων

Ἰατρός τῶν θεῶν: ὁ Ἀπόλλων.
Θεὸς τῆς Ἰατρικῆς: ὁ Ἀσκληπιός.
Πατήρ τῆς Ἰατρικῆς: ὁ Ἱπποκράτης.
ιατρόμαντις: ὁ Ἀπόλλων.